

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3043/2019. (III. 7.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 22.P.23.247/2015/11. számú, a Fővárosi Ítéletábrla 2.Pf.20.438/2016/4/II. számú, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.602/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az alkotmányjogi panasz előterjesztője jogi képviselője útján (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda, székel: 1056 Budapest, Nyáry Pál utca 10.) 2018. április 14. napján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 22.P.23.247/2015/11. számú, a Fővárosi Ítéletábrla 2.Pf.20.438/2016/4/II. számú, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.602/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló személyiségi jogi perben megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy felperese) 2013. november 13-tól 2014. november 29-ig keresőképtelenség miatt táppénzes állományban volt. Az indítványozó munkáltatója a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) akkor hatályos 115. § (1) bekezdés e) pontja alapján – mivel az éves betegszabadsága meghaladta a harminc napot – időarányosan 2013-ban négy, 2014-ben pedig 27 napot levont az éves szabadságából.
- [3] A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény 390. §-a 2015. január 1-jei hatállyal módosította az Mt. vonatkozó szabályát, és a keresőképtelenség teljes időtartamát munkában töltött időnek minősítette a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (a továbbiakban: 2003/88/EK irányelv) történő jobb megfelelés érdekében. Az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban volt C-78/11. számú ügyben hozott ítélet értelmében a 2003/88/EK irányelv 7. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek nem biztosítják a jogot a munkavállalónak arra, hogy a fizetett éves szabadság alatt bekövetkező munkaképtelensége esetén a munkaképtelenség időszakával egybeeső említett éves szabadságban utólag részesüljön.
- [4] Az indítványozó keresetében annak megállapítását kérte, hogy a Magyar Állam megsértette a magánélethez való jogát azzal, hogy nem ültette át a vonatkozó irányelvet. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az ebből fakadó vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítésére. Hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 75. §-ára, a 84. § (1) bekezdés a) és e) pontjaira. A kereset indokolása értelmében a magánélethez fűződő személyiségi jogot az alperes azzal sértette meg, hogy olyan jogszabályt alkotott, amely ellentétes a vonatkozó uniós normákkal, vagyis a személyiségi jogsértés az uniós jog nem megfelelő átültetésében manifesztálódott.
- [5] A Fővárosi Törvényszék a 2016. február 11. napján kelt 22.P.23.247/2015/11. számú ítéletében elutasította az indítványozó keresetét valamennyi kereseti kérelemre kiterjedően. Az elsőfokú bíróság szerint az uniós irányelvnek nem megfelelő jogszabályalkotás jogellenes cselekménye okozhat kárt, vagy nem vagyoni károsodást, de az indítványozó magánélethez fűződő jogát közvetlenül nem sérti, így jogalap hiányában a jogsértés megállapítása és a kártérítési felelősség nem alkalmazható.
- [6] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéletábrla a 2016. október 20-án kelt 2.Pf.20.438/2016/II. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés hangsúlyozta, hogy a keresettel érvényesített igény jogi alapja az, hogy az alperes az uniós jog át nem ültetésével személyiségi jogi sérelmet, a magánélethez való jog sérelmét okozta, ezért a régi Ptk. 84. § (1) bekezdése alapján élt kártérítési igénnyel. Arra az esetre, ha megfelelő jogalappal, de nem megfelelő jogcímmel perelt, vagyis a tényállás alapján személyiségi

jogi per helyett általános kártérítési pert kellett volna indítania, hivatkozott arra, hogy a régi Ptk. 84. § (1) bekezdése, amely visszautal az általános kártérítési szabályokra, minden további nélkül alkalmazandó lett volna. A jogerős ítélet rögzítette, hogy a bíróság nincs kötve a kereseti kérelem jogcíméhez, téves jogcím megjelölése esetén a keresettel érintett jogviszonyt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően kell minősíteni. Ez azonban nem jelenti azt, hogy olyan jogcímre alapítottan is meghozhatja érdemi határozatát, amely végső soron azt eredményezi, hogy a kereseti kérelemtől eltérő ténybeli és jogi alapon dönt.

- [7] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a jogalkotás hiánya okozhat kárt az egyén számára, de személyiségi jogsértést nem. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy amennyiben az indítványozó a perbeli igényét kifejezetten személyiségi jogsértésre alapozta, a bíróság önkényesen nem alkalmazhatja a vagyoni és nem vagyoni kártérítés általános szabályait.
- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljárta Kúria a 2018. március 7-én kelt Pfv.IV.20.602/2017/5. számú ítéletében hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet. A Kúria ítélete indokolásában megállapíthatónak tartotta a felperes tágabb értelmében vett magánélet védelméhez fűződő joga sérelmét arra hivatkozással, hogy az magában foglalja a jogosult döntését arról, hogy szabadidejét mire használja, de nem állapította meg a Ptk. 76. §-a szerinti személyiségi jogok sérelmét, és nem helyezte hatályon kívül a jogerős döntést. A Kúria ezen túlmenően utalt a régi Ptk. 339. § (1) bekezdéséhez kapcsolódó következetes bírói gyakorlatra, miszerint ez a rendelkezés a jogalkotással okozott károk megítélésére nem alkalmazható.
- [9] Az indítványozó elsősorban azt kifogásolta, hogy a bírói döntések nem az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánszférához való joggal összhangban értelmezték a régi Ptk. vonatkozó rendelkezéseit. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése első mondata szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. Az első- és másodfokú bírói döntések teljesen figyelmen kívül hagyták ennek az alapjognak az érintettségét. A Kúria pedig az indítványozó értelmezése szerint megállapította ugyan a jogsérelem fennálltát, de – szembe menve az Alaptörvény 28. cikke által előírt kötelezettségével – nem folytatta le az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése által előírt tesztet, és a jogalkotói felróható eljárást (átültetés elmulasztása) polgári jogi szankció nélkül hagyta.
- [10] Az indítványozó szerint a bíróságoknak lehetősége lett volna az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési dimenziók kihasználásával jogalapot találni a magánszféra sérelmének kompenzálására. Mivel azonban erre nem került sor, a bíróságok tartalmi értelemben nem látták el a feladatukat, és ezzel megsértették az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított törvényes bíróhoz való jogát, valamint a hatékony jogorvoslat hiánya miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való jogát.
- [11] 2. Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indoklással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] 2.1. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, így érintettsége a támadott ítéletekkel összefüggésben egyértelműen megállapítható. Az Abtv. 27. §-a azonban nem csupán az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben (jelen esetben: személyiségi jog megsértése iránti per) való érintettséget követeli meg, hanem feltételezi az összefüggést az alapügy és az alkotmányjogi panasz eljárás között. Az alapügyben való érintettség az alkotmányjogi panasz eljárás szükséges, de nem elégséges feltétele. Az alkotmányjogi panasz funkciója a jogorvoslat, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét feltételezi.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére hivatkozott egy uniós irányelv át nem ültetésének a személyiségi jogsértésként való megítélésével összefüggésben. A 2003/88/EK irányelv „a munkaidő szervezés egyes szempontjairól” szól: a minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeket állapítja meg a munkaidő megszervezése tekintetében. Az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdése garantálja minden munkavállaló jogát az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez, a (4) bekezdése pedig kifejezetten biztosítja az éves fizetett szabadsághoz való jogot. A fenti alaptörvényi rendelkezések között van ugyan összefüggés, mivel az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdésében biztosított jog gyakorlásának eredménye rendszerint a magánszférában nyilvánul meg, de az alapjog közvetlen gyakorlására a munkaviszonnyal összefüggésben kerül sor. Ezért a magánszféra sérelme az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésekkel összefüggésben – az indítványban előadott indokok alapján – nem merül fel.

- [14] 2.2. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jog sérelmére is.
- [15] Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Ezen feltételek vagylagos jellegűek, ezért teljesítésüket az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012 (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy a kereset jogalapjának és jogcímének megállapítása kizárólag a bíróságokra tartozó szakjogi kérdés, ezért nem vet fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [19] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek nem felelt meg, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. február 26.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1436/2018.

